

Predmet C-492/23**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

3. kolovoza 2023.

Sud koji je uputio zahtjev:

Curtea de Apel Cluj (Rumunjska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

15. lipnja 2023.

Tužiteljica:

X

Tuženici:

Russmedia Digital SRL

Inform Media Press SRL

Predmet glavnog postupka

Žalbeni postupak nakon ukidanja presude u građanskom postupku koju je donio Tribunalul Specializat Cluj (Specijalizirani sud u Cluju, Rumunjska) povodom žalbe u predmetu u kojem su stranke, s jedne strane, Russmedia Digital SRL i Inform Media Press SRL, tuženici i žalitelji, i osoba X, tužiteljica i druga stranka u žalbenom postupku, s druge strane; žalbeni postupak odnosi se na tužbu za naknadu štete u vezi s nematerijalnom štetom koja je navodno prouzročena objavom oglasa koji sadržavaju osobne podatke na raznim internetskim stranicama

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

U skladu s člankom 267. trećim stavkom UFEU-a traži se tumačenje članka 12. do 15. Direktive 2000/31, kao i članka 2. stavka 4., članka 4. točaka 7. i 11., članka 5. stavka 1. točaka (b) i (f), članka 6. stavka 1. točke (a) te članka 7., 24. i 25. Uredbe 2016/679

Prethodna pitanja

1. Primjenjuju li se članci 12. do 14. Direktive 2000/31/EZ i na davatelja informacijskih usluga pohrane odnosno smještaja informacija na poslužitelju koji korisnicima stavlja na raspolaganje stranicu na kojoj se mogu objavljivati besplatni ili plaćeni oglasi i koji tvrdi da je njegova uloga u objavi oglasa korisnika isključivo tehnička (stavljanje na raspolaganje platforme), ali koji u općim uvjetima korištenja stranice navodi da ne traži pravo vlasništva nad dobivenim, objavljenim, učitanim ili prenesenim sadržajem, pri čemu ipak zadržava pravo korištenja sadržaja, što uključuje njegovo umnožavanje, distribuciju, prenošenje, objavu, reprodukciju, izmjenu, prijevod, ustupanje partnerima i uklanjanje u bilo kojem trenutku a da za to ni ne treba imati razlog?

2. Je li, prema tumačenju članka 2. stavka 4., članka 4. točaka 7. i 11., članka 5. stavka 1. točke (f), članka 6. stavka 1. točke (a), članaka 7., 24. i 25. Uredbe (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. i članka 15. Direktive 2000/31/EZ, takav davatelj informacijskih usluga pohrane odnosno smještaja informacija na poslužitelju, koji je voditelj obrade osobnih podataka, dužan prije objave nekog oglasa provjeriti jesu li osoba koja objavljuje oglas i vlasnik osobnih podataka na kojeg se odnosi oglas ista osoba?

3. Je li, prema tumačenju članka 2. stavka 4., članka 4. točaka 7. i 11., članka 5. stavka 1. točke (f), članka 6. stavka 1. točke (a), članaka 7., 24. i 25. Uredbe (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. i članka 15. Direktive 2000/31/EZ, takav davatelj informacijskih usluga pohrane odnosno smještaja informacija na poslužitelju, koji je voditelj obrade osobnih podataka, dužan prethodno provjeriti sadržaj oglasa koje dostavljaju korisnici kako bi onemogućio oglase koji su eventualno nezakoniti ili koji mogu ugroziti privatni i obiteljski život neke osobe?

4. Je li, prema tumačenju članka 5. stavka 1. točaka (b) i (f) te članaka 24. i 25. Uredbe (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. i članka 15. Direktive 2000/31/EZ, takav davatelj informacijskih usluga pohrane odnosno smještaja informacija na poslužitelju, koji je voditelj obrade osobnih podataka, dužan primijeniti zaštitne mjere kojima se onemogućuju ili ograničavaju reprodukcija i redistribucija sadržaja oglasa koji su objavljeni njegovim posredstvom?

Navedene odredbe i sudska praksa prava Unije

Direktiva 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2000. o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektroničke trgovine (Direktiva o elektroničkoj trgovini), članci 12. do 15.

Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju

takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (u daljnjem tekstu: OUPZ), članak 2. stavak 4., članak 4. točke 7. i 11., članak 5. stavak 1. točke (b) i (f), članak 6. stavak 1. točka (a) te članci 7., 24. i 25.

Spojteni predmeti C-236/08 do C-238/08, Google France i Google; predmet C-18/18, Glawischnig-Piesczek; predmet C-460/20, Google (Uklanjanje poveznica koje vode do navodno netočnog sadržaja); predmet C-401/19, Poljska/Parlament i Vijeće; predmet C-291/13, Papisavvas; predmet C-521/17, SNB-REACT; predmet C-484/14, Mc Fadden i predmet C-324/09, L'Oréal i drugi

Navedene nacionalne odredbe

Legea nr. 365 din 7 iunie 2002 privind comerțul electronic (Zakon br. 365 od 7. lipnja 2002. o elektroničkoj trgovini; u daljnjem tekstu: Zakon br. 365/2002), kojom je u nacionalno pravo prenesena Direktiva 2000/31, članci 11. do 14. koji se nalaze u poglavlju IV. koje se odnosi na odgovornost davatelja usluga. Tako se člankom 11. utvrđuju pretpostavke građanskopravne, kaznene i administrativne odgovornosti za dobivenu odnosno prenesenu informaciju. Člankom 12. detaljno se uređuje posredovanje samim prenošenjem, pri čemu se utvrđuje da davatelj te usluge nije odgovoran za prenesenu informaciju ako su ispunjeni određeni uvjeti koji se odnose na njegovo nesudjelovanje u iniciranju, primanju i sadržaju prijenosa. Člankom 13. utvrđuju se uvjeti u skladu s kojima davatelj usluge nije odgovoran za automatsku, privremenu i prolaznu pohranu prenesene informacije, a stavkom 1. članka 14., naslovljenog „Trajna pohrana informacije, pohrana odnosno smještaj informacija na poslužitelju”, predviđa se: *„Kad se usluga informacijskog društva sastoji od pohrane informacije koja je dobivena od korisnika usluge o kojoj je riječ, davatelj te usluge nije odgovoran za informaciju pohranjenu na zahtjev korisnika usluga ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta: (a) davatelj usluga nema saznanja o protuzakonitoj aktivnosti ili pohranjenoj informaciji i, u pogledu zahtjeva za naknadu štete, ne zna za činjenice ili okolnosti iz kojih bi bilo vidljivo da bi aktivnost ili informacija o kojoj je riječ mogla nanijeti štetu pravima treće osobe; (b) odmah po saznanju o protuzakonitoj aktivnosti ili informaciji o kojoj je riječ odnosno o činjenici ili okolnosti iz kojih je vidljivo da bi aktivnost ili informacija o kojoj je riječ mogla nanijeti štetu pravima treće osobe, davatelj usluga žurno djeluje kako bi uklonio tu informaciju ili onemogućio pristup informaciji”*.

Normele metodologice pentru aplicarea Legii nr. 365/2002 privind comerțul electronic (Metodološka pravila za primjenu Zakona br. 365/2002 o elektroničkoj trgovini) odobrene Hotărâreom Guvernului nr. 1.308/2002 (Odluka Vlade br. 1.308/2002, u daljnjem tekstu: Metodološka pravila), članak 11. stavak 1. na temelju kojeg *„[d]avatelji usluga informacijskog društva koji pružaju usluge predviđene člancima 12. do 15. Zakona nisu dužni kontrolirati informaciju koju prenose ili pohranjuju niti su dužni aktivno tražiti podatke koji se odnose na*

aktivnosti ili informacije koje se čine nezakonitima u sektoru usluga informacijskog društva koje pružaju”.

Sažet prikaz činjenica i glavnog postupka

- 1 Tužiteljica X podnijela je tužbu Judecătoriji Cluj-Napoca (Prvostupanjski sud u Cluj-Napoci, Rumunjska) protiv tuženog društva Russmedia Digital SRL u svojstvu vlasnika stranice www.publi24.ro. Pozvala se na činjenicu da je treća osoba, čiji identitet nije utvrđen, 1. kolovoza 2018. na toj stranici objavila oglas bez tužiteljčine privole, a sadržaj tog oglasa bio je ponižavajući i uvredljiv. Konkretno, tužiteljica je prema oglasu nudila seksualne usluge, a u oglasu su prikazane i tužiteljčine fotografije koje su upotrijebljene bez njezine privole, kao i njezin telefonski broj. Oglas objavljen bez tužiteljčine privole u kratkom su vremenu preuzele druge internetske stranice s reklamnim sadržajem te je još uvijek objavljen na brojnim stranicama uz naznaku originalnog izvora.
- 2 Judecătoria Cluj-Napoca (Prvostupanjski sud u Cluj-Napoci) prihvatila je tu tužbu te je društvu Russmedia Digital SRL naložila plaćanje iznosa od 7000 eura na ime nematerijalne štete zbog štete nanesene povredom prava na vlastitu sliku, čast i ugled te prava na tužiteljčin privatni život, kao i zbog nepoštovanja obrade njezinih osobnih podataka.
- 3 Prvostupanjski sud smatrao je da se tom objavom povređuju obveze koje su OUZP-om određene tuženiku te da je tuženikova pasivnost ozbiljno ugrozila tužiteljčin privatni život, s obzirom na to da je ta radnja nezakonita u smislu članka 253. Codula civil (Građanski zakonik).
- 4 Aspekti koji se odnose na društvo Inform Media Press SRL nisu relevantni za prethodna pitanja.
- 5 Društvo Russmedia Digital SRL pobijalo je tu presudu pred Tribunalulom Specializat Cluj (Specijalizirani sud u Cluju). Taj sud preinačio je pobijanu presudu na način da je odbio kao neosnovanu tužbu koju je osoba X podnijela protiv društva Russmedia Digital SRL. Istodobno je osobi X naloženo da žalitelju Russmedia Digital SRL plati iznos od 4550 rumunjskih leua na ime troškova žalbenog postupka.
- 6 Tribunalul Specializat Cluj (Specijalizirani sud u Cluju) smatrao je da oglas ne sadržava informacije koje potječu od društva žalitelja jer je ono pružalo samo uslugu pohrane oglasa, pri čemu nije aktivno sudjelovalo u sadržaju tog oglasa. Osim toga, čim je saznao da se njime povređuju prava druge stranke u žalbenom postupku, žalitelj je onemogućio oglas.
- 7 Slijedom toga, taj sud utvrdio je da se na taj slučaj primjenjuje Zakon br. 365/2002, konkretnije, članak 14. stavak 1. točka (b) kojim se žalitelj oslobađa odgovornosti za nematerijalnu štetu prouzročenu sadržajem oglasa koje korisnici objavljuju na stranici www.publi24.ro. Isto tako, smatrao je relevantnim i

članak 11. stavak 1. Metodoloških pravila, tako da žalitelj nije bio dužan provjeriti informaciju koju prenosi.

- 8 Osoba X pobijala je tu presudu pred Curteom de Apel Cluj (Žalbeni sud u Cluju, Rumunjska), pri čemu je zahtijevala da se prihvati žalba, ukine presuda koju je donio Tribunalul Specializat Cluj (Specijalizirani sud u Cluju), da se žalba koju je podnijelo društvo Russmedia Digital SRL odbije kao neosnovana te da se presuda Judecătorije Cluj-Napoca (Prvostupanjski sud u Cluj-Napoci) potvrdi kao zakonita i osnovana.
- 9 Tužiteljica se pozvala na činjenicu da je presuda žalbenog suda nezakonita jer je taj sud pogrešno tumačio i primijenio odredbe Zakona br. 365/2002 te da je relevantan razlog za ukidanje predviđen člankom 488. stavkom 1. točkom 8. Codula de procedură civilă (Zakonik o građanskom postupku). Navodi da Zakon br. 365/2002 nije *lex specialis* u odnosu na OUZP, koji je izravno primjenjiv, niti se njime predviđa odgovornost kojom se odstupa od OUZP-a i kojoj se pred njim daje prednost. U tom smislu, Tribunalul Specializat Cluj (Specijalizirani sud u Cluju) trebao je ispitati odgovornost tuženika, odnosno žalitelja, i s obzirom na OUZP.
- 10 Tužiteljica smatra da društvo Russmedia Digital SRL nije samo nudilo uslugu pohrane odnosno smještaja informacija na poslužitelju te da na njega nije primjenjiv Zakon br. 365/2002, nego je imalo i ulogu upravljanja u smislu intervencija na razini sadržaja radi dobrog upravljanja informacijama. Njegova uloga, koja se sastoji od čuvanja određenih aplikacija na poslužitelju, koje su raspoređene po nekom određenom redoslijedu, u nekom određenom formatu ili dizajnu te su dostupne na određenom sučelju kojim u potpunosti upravlja tuženik čini to društvo pružateljem informativnog sadržaja zbog njegova aktivnog sudjelovanja na razini podataka i pohranjenih informacija. Društvo je i voditelj obrade osobnih podataka te je povrijedilo odredbe OUZP-a jer obrada nije bila u skladu s OUZP-om. Tužiteljčini osobni podaci upotrijebljeni su bez njezine privole, a na navedenoj stranici bilo koja osoba može objaviti bilo kakav tekst s bilo kakvim sadržajem, uključujući slike drugih osoba, pri čemu nije zajamčena sigurnost tih osobnih podataka koji se obrađuju preko stranice, što dovodi do nemogućnosti da se ti podaci potpuno uklone s interneta. Brisanje oglasa ne oslobađa društvo odgovornosti jer su poruku u trenutku uklanjanja već preuzele druge stranice te je ona već uvelike proširena, a šteta je već bila nastala i nemoguće ju je u potpunosti ukloniti.
- 11 Tuženik Russmedia Digital SRL zahtijevao je da se izvanredni pravni lijek odbije kao neosnovan te da se odluka donesena povodom njegove žalbe potvrdi kao zakonita i osnovana, kao i da se naloži plaćanje troškova postupka, pri čemu je tvrdio da je odluka Tribunalula Specializat Cluj (Specijalizirani sud u Cluju) činjenično i pravno osnovana. Smatra da poseban i derogirajući sustav, kao što je Zakon br. 365/2002, ima prednost pred pravilom općeg prava.

- 12 Curtea de Apel Cluj (Žalbeni sud u Cluju), odnosno sud koji je uputio zahtjev, smatrao je da Tribunalul Specializat Cluj (Specijalizirani sud u Cluju) nije uzeo u obzir odredbe OUZP-a, iako je imao postupovnu obvezu da ih ispita kao prethodno pitanje te iako se tužiteljica, odnosno druga stranka u žalbenom postupku, izričito i ustrajno na njih pozivala u kontekstu u kojem je taj sud bio dužan ispitati odnose između nacionalnog zakona, Zakona br. 365/2002, i OUZP-a, normativnog akta čija je primjena u nacionalnom pravnom poretku izravna i obvezna.
- 13 Slijedom toga, sud koji je uputio zahtjev prihvatio je tužiteljičinu žalbu i u cijelosti ukinuo pobijanu presudu, pri čemu je predmet vratio na ponovno odlučivanje o tuženikovoju žalbi.

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 14 Sud koji je uputio zahtjev analizira niz presuda Suda u predmetima u kojima se postavilo pitanje kvalifikacije vrste operatora i pruženih usluga s aspekta odgovornosti tog operatora.
- 15 Primjerice, Sud je u spojenim predmetima C-236/08 do C-238/08 odlučio da se u slučaju davatelja usluge referenciranja na internetu taj davatelj usluge ne može smatrati odgovornim za podatke koje je pohranio na zahtjev oglašivača, osim ako odmah po dobivanju saznanja o nezakonitosti tih podataka ili aktivnosti tog oglašivača nije uklonio podatke ili onemogućio pristup podacima. Sud je u predmetu C-18/18 utvrdio da sud države članice ne može, s jedne strane, izdati davatelju usluga smještaja informacija na poslužitelju nalog kojim se potonjemu nalaže da općenito nadzire informacije koje pohranjuju niti ga, s druge strane, obvezati da aktivno traži činjenice ili okolnosti na kojima se temelji nezakoniti sadržaj. U predmetu C-460/20 Sud se bavio pitanjem istinitosti i točnosti informacije kojoj se može pristupiti upotrebom internetskih pretraživača. Tako je u okviru primjene ispitaničova „prava na zaborav” operator internetskog pretraživača dužan ukloniti informacije sadržane u indeksiranom sadržaju kad osoba koja traži uklanjanje poveznica dokaže da su te informacije očito netočne. Kad je riječ o internetskim platformama za dijeljenje sadržaja, Sud u predmetu C-401/19 utvrđuje da ti davatelji usluga, kako bi se izbjeglo da ih se smatra odgovornima kada korisnici učitavaju nezakonite sadržaje na njihove platforme za koje davatelji usluga nemaju odobrenje nositelja prava, moraju dokazati da ispunjavaju sve uvjete za izuzeće predviđene u članku 17. stavku 4. točkama (a), (b) i (c) Direktive 2019/790. Primjena članka 17. Direktive 2000/31 ne smije dovesti ni do kakve opće obveze praćenja iako se člankom 17. stavkom 8. Direktive 2019/790 utvrđuje dodatno jamstvo za poštovanje prava na slobodu izražavanja i informiranja korisnika internetskih usluga. Davatelje tih usluga ne može se obvezati da spriječe učitavanje i stavljanje na raspolaganje javnosti sadržaja čije bi utvrđenje protuzakonitosti od njih zahtijevalo autonomnu ocjenu sadržaja s obzirom na informacije koje su pružili nositelji prava. Sud je u predmetu C-291/13 zaključio da se ograničenja građanske odgovornosti navedena

u člancima 12. do 14. Direktive 2000/31 ne odnose na slučaj novinskog izdavačkog društva koje ima internetsku stranicu na kojoj objavljuje elektroničku verziju novina, a to se društvo naplaćuje iz prihoda od komercijalnog oglašavanja na toj stranici, jer ono poznaje objavljene informacije i ima nadzor nad njima. U predmetu C-521/17 Sud je utvrdio da članke 12. do 14. Direktive 2000/31/EZ treba tumačiti na način da se u njima predviđena ograničenja odgovornosti primjenjuju na davatelja usluga iznajmljivanja i registracije IP adresa koje omogućuju anonimno korištenje nazivima internetskih domena, pod uvjetom da ta usluga potpada pod jednu od kategorija navedenih u tim člancima i da ispunjava sve odgovarajuće uvjete, pri čemu je aktivnost takvog davatelja usluga samo tehničke, automatske i pasivne naravi, što podrazumijeva da on nije upoznat s informacijama koje prenose ili pohranjuju njegovi klijenti niti ima kontrolu nad njima i da njegova uloga nije aktivna, u smislu da klijentima omogućuje da optimiziraju aktivnost prodaje putem interneta. Sud je u predmetu C-324/09 utvrdio da članak 14. stavak 1. Direktive 2000/31/EZ treba tumačiti na način da se primjenjuje na operatora internetskog tržišta kad on nema aktivnu ulogu koja mu omogućuje da bude upoznat s pohranjenim podacima ili da ih kontrolira. Operator ima takvu ulogu kad pruža pomoć koja uključuje, posebno, optimiziranje predstavljanja predmetnih prodajnih ponuda ili promidžbe tih ponuda. Međutim, operator nema pravo na oslobođenje od odgovornosti predviđeno navedenom odredbom kad zna za činjenice ili okolnosti na temelju kojih je gospodarski subjekt koji postupa s dužnom pažnjom trebao utvrditi nezakonitost predmetnih prodajnih ponuda te kad, u slučaju da je znao za te činjenice ili okolnosti, nije odmah djelovao u skladu s navedenim člankom 14. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2000/31.

- 16 Curtea de Apel Cluj (Žalbeni sud u Cluju) navodi i presudu Europskog suda za ljudska prava u predmetu Delfi A. S. protiv Estonije u kojem su nacionalni sudovi smatrali da je društvo podnositelj zahtjeva, koje je upravljalo portalom za poslovne vijesti, odgovorno za uvredljive komentare koje su njegovi čitatelji napisali u vezi s novinskim člankom o jednom društvu koje pruža usluge trajektnog prijevoza. Na zahtjev odvjetnikâ društva koje pruža usluge trajektnog prijevoza društvo podnositelj zahtjeva uklonilo je uvredljive komentare, ali tek nakon otprilike šest tjedana od njihove objave. ESLJP je presudio da odlukom nacionalnog suda nije povrijeđen članak 10. (sloboda izražavanja) Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda jer, kad komentari drugih korisnika predstavljaju govor mržnje i prijetnje tjelesnom integritetu osoba, prava i interesi drugih osoba te prava i interesi društva mogu kao cjelina omogućiti državama ugovornicama da utvrde odgovornost internetskih informativnih portala ako oni ne poduzmu mjere za neposredno uklanjanje komentara koji su očito nezakoniti.
- 17 U analiziranoj sudskoj praksi Suda upućuje se samo na ponude objavljene na nekoj stranici čija nezakonitost proizlazi iz analize činjenica i okolnosti koje su izričito priopćene operatoru nakon objave oglasa, ali se ne analizira i slučaj iz ovog predmeta, čija se posebnost očituje u činjenici da je sadržaj oglasa koji je objavio korisnik čiji identitet nije utvrđen nedvojbeno nezakonit te da se njime nanosi ozbiljna šteta ispitaniku. Ta nezakonitost bila je očita jer se uslugama koje

je navodno nudila oštećena osoba zbog same njihove prirode ozbiljno povređuje njezino pravo na vlastitu sliku. Osim toga, seksualne usluge koje su se navodno nudile na temelju objavljenog oglasa mogu biti povezane s teškim kaznenim djelima propisanim u Codulom penal (Kazneni zakonik), poput poticanja prostitucije i iskorištavanja u svrhu prostitucije (članak 213. Kaznenog zakonika) te trgovine ljudima (članak 210. Kaznenog zakonika).

- 18 Čini se da društvo Russmedia Digital SRL, u skladu s općim uvjetima korištenja internetske platforme kojom upravlja to društvo, nije samo pasivni korisnik podataka (posredni davatelj usluge) jer, iako ne traži pravo vlasništva nad dobivenim, objavljenim, učitanim ili prenesenim sadržajem, ipak zadržava pravo korištenja sadržaja, što uključuje pravo na njegovo umnožavanje, distribuciju, prenošenje, objavu, reprodukciju, izmjenu, prijevod, ustupanje partnerima i uklanjanje u bilo kojem trenutku a da za to ni ne treba postojati utemeljeni razlog.
- 19 Curtea de Apel Cluj (Žalbeni sud u Cluju) donosi odluku u predmetu kao žalbeni sud, a donesena odluka bit će pravomoćna.